

روند تغییرات شاخص های مرگ و میر در ایران طی سالهای ۸۶-۱۳۵۰

فیروز امانی^۱، دکتر انوشیروان کاظم نژاد^۲، دکتر رضا حبیبی^۳

^۱ دانشجوی دکترای آمار زیستی دانشگاه تربیت مدرس تهران و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

^۲ نویسنده مسئول: استاد گروه آمار زیستی دانشگاه تربیت مدرس تهران، تهران، ایران E-mail: kazem_an@modares.ac.ir

^۳ استادیار گروه آمار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

چکیده

زمینه و هدف: یکی از مولفه های مهم در برنامه ریزی های مربوط به سلامت هر جامعه، آمار و علل مرگ و میر در آن جامعه است. دانستن الگوی تغییرات مرگ و میر در هر کشوری می تواند از اهمیت بالایی برای برنامه ریزی های کشوری برخوردار باشد. در این مطالعه روند تغییرات الگوی مرگ و میر در ایران در طول ۳۶ سال گذشته مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است.

روش کار: در این مطالعه اطلاعات مربوط به ۹۷۴۰۶۵۶ متوفی ثبت شده در سازمان ثبت احوال کشوری در فاصله سالهای ۱۳۵۰ تا ۱۳۸۶ مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. برای آنالیز روند تغییرات زمانی الگوی کلی مرگ و میر، از روش های گرافیکی و مقایسه تغییرات روند مرگ و میر ثبتی طی سالهای مورد بررسی استفاده نمودیم. اطلاعات در نرم افزار آماری اکسل تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: ۶۰/۴٪ مرگ و میر های ثبتی در مناطق روستایی و بقیه در مناطق شهری رخ داده بود. همچنین ۶۱/۱٪ کل موارد مرگ در مردان اتفاق افتاده بود. شاخص مرگ و میر خام بر اساس آمارهای موجود از ۱۳ نفر به ازای هر ۱۰۰۰ تولد زنده در سال های ۵۵-۱۳۵۰ به رقم ۵ نفر در سالهای ۹۰-۱۳۸۵ کاهش داشته است. همچنین شاخص امید به زندگی طی سال های مورد بررسی روند صعودی داشته و از رقم ۵۵/۲ طی سال های ۵۵-۱۳۵۰ به رقم ۷۱ طی سالهای ۹۰-۱۳۸۵ رسیده است.

نتیجه گیری: نتایج نشان دادند که الگوی مرگ و میر طی سالهای مورد بررسی به طور کلی تغییر یافته و شاخص مرگ و میر خام با روند نزولی و امید به زندگی با روند صعودی بیانگر توسعه شاخصهای سلامت و ارتقاء سطح بهداشت در کشور ایران می باشد.

کلمات کلیدی: شاخص های مرگ و میر، الگوی مرگ و میر، آمار ثبتی، سازمان ثبت احوال

دریافت: ۸۷/۱۲/۱۳ پذیرش: ۸۸/۱۰/۱

مقدمه

جمعیت‌شناسی مطالعه آماری جمعیتها است. در این دانش تراکم، توزیع و دیگر آمارهای مهم (مانند تولد، ازدواج، مرگ و غیره) بررسی می‌شوند. بخش‌هایی از این دانش که امروزه اهمیت بسیاری یافته‌اند عبارتند از انفجار جمعیت، رابطه بین جمعیت و توسعه اقتصادی، اثر تنظیم خانواده، تراکم شهرها، مهاجرت‌های غیرقانونی و افزون بر اینها به مطالعه

اندازه، ساختار و توزیع جمعیتها و تغییرات آنها در پاسخ به تولد، مرگ، مهاجرت، و سال‌خوردگی می‌پردازد. جمعیت‌شناسی در کمک به دولت‌ها برای برنامه‌ریزی توسعه و بازاریابی کاربرد بسیاری دارد [۱]. از بحثهای اصلی و مهم در جمعیت شناسی وقایع حیاتی چهارگانه می باشد که عبارتند از تولد، مرگ، ازدواج و طلاق. به عبارتی می توان گفت که وقایع حیاتی جزو شاخصهای مهم جمعیت شناسی می باشند